

Od začiatku nového tisícročia prešla slovenská energetika veľkými legislatívnymi a štrukturálnymi zmenami. Jedným z výsledkov tohto procesu je aj súčasný liberalizovaný trh s elektrinou v súlade s globálnymi trendmi a pravidlami Európskej únie s cieľom pripraviť sa na postupné zjednotenie európskych trhov s elektrinou. Okrem zmien v tradičných a vzniku nových energetických spoločností prináša tento proces nové výzvy aj IT spoločnostiam pôsobiacim v tomto sektore. O týchto výzvach sme sa zhovárali s RNDr. Eduardom HALUŠKOM, CSc., generálnym riaditeľom akciovej spoločnosti sféra, ktorá je dlhoročným dodávateľom riešení v energetike.

Automatizácia procesov na slovenskom energetickom trhu

Významné IT projekty v energetike sú väčšinou doménou veľkých nadnárodných spoločností, ktoré pôsobia na európskom, teda aj na slovenskom trhu. Aké šance uplatnenia miestnych IT dodávateľov, akým je aj sféra, vidíte v budúcnosti?

Odpoveďou na túto otázku je stratégia našej spoločnosti, na jej základe v energetike, ktorá je naším kľúčovým odvetvím, nie je naším zámerom vystupovať iba ako IT dodávateľ. Jedným z našich dlhodobých strategických cieľov je interdisciplinarita. Bez toho, aby sme za vyše 20 rokov nášho pôsobenia v sektore energetiky nevybudovali popri IT špecialistoch tím odborníkov, analytikov a konzultantov v oblastiach energetiky, kde pôsobíme, by nebolo možné sa dlhodobo udržať v silnej konkurencii energetických dodávateľov ani realizovať významné projekty, ako sú zúčtovanie odchýlok, organizácia a integrácia denných trhov s elektrinou alebo energetické dispečingy.

Aké sú súčasné hlavné aktivity vašej spoločnosti na energetickom trhu?

V septembri 2012 sa nám v rámci medzinárodnej spolupráce energetických spoločností SR, ČR a Maďarska – organizátorov denného trhu s elektrinou (OKTE, OTE, HUPX), prevádzkovateľov prenosových sústav (SEPS, ČEPS, MAVIR) spolu s dodávateľmi riešení v ČR a Maďarsku – podarilo uviesť do prevádzky integrovaný systém na riadenie troch prepojených trhov. Pre našu spoločnosť má veľký význam podpora nepretržitej prevádzky tohto systému, ktorý zvýšil likviditu na uvedených

trhoch, zoptimalizoval pridelovanie cezhraničných kapacít a slúži k spokojnosti subjektov obchodujúcich na integrovanom trhu. Najvýznamnejší projekt, ktorý realizuje naša spoločnosť v súčasnosti, je informačný systém na riadenie nových procesov, ktoré zákon o energetike ustanovil spoločnosti OKTE, a. s., a to riadenie operátora meraní a riadenie centrálnej fakturácie poplatkov za prevádzkovanie systému, systémové služby a odvody do Národného jadrového fondu.

Kedy budú riešenia uvedené do prevádzky a čo prinesú slovenskému energetickému trhu?

Termín uvedenia operátora meraní spolu s centrálnou fakturáciou uvedených poplatkov je 1. 1. 2014 a priamo súvisí aj s uvedením nového systému zúčtovania odchýlok, ktorý pripravuje tiež naša spoločnosť v spolupráci s OKTE, a. s. Nové pravidlá trhu (Vyhláška ÚRSO zo 14. 1. 2013, ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom) okrem tohto termínu určili aj termín 1. 7. 2013, od ktorého sú prevádzkovatelia sústav (prenosovej a distribučných) povinní poslať merané údaje na odberných a odovzdávacích miestach do informačného systému spoločnosti OKTE, a. s., s cieľom pripraviť rutinnú prevádzku od 1. 1. 2014. Centralizácia zberu údajov zvýši transparentnosť a zjednoduší procesy na trhu s elektrinou. Dodávatelia elektriny a odberatelia, ktorí prevzali vlastnú zodpovednosť za odchýlku, tak budú mať dostupné merania za všetky svoje odberné a odovzdávacie miesta z jedného

centrálneho miesta. Bude to Informačný systém operátora meraní (XMtrade®/ISOM), ktorý implementuje v súčasnosti náš vývojový tím.

Akým ďalším výzvam v energetike sa chystá čeliť vaša spoločnosť v blízkej budúcnosti?

So zmenami v energetickej legislatíve a novými procesmi, ktoré zavádza organizátor krátkodobého trhu s elektrinou, súvisia aj nové povinnosti, ale aj nové možnosti ostatných účastníkov trhu – distribútorov, dodávateľov, výrobcov, ale aj odberateľov elektriny. Naša spoločnosť má v súčasnosti pripravené SW nástroje, ktoré pomôžu účastníkom trhu zabezpečiť povinnosti vyplývajúce z legislatívy, alebo podporiť SW nástrojmi subjekty, ktoré sa rozhodli zmeniť pozíciu alebo správanie na energetickom trhu (dodávka, obchodovanie, optimalizácia nákupu, zodpovednosť za odchýlku). Naše riešenia permanentne a efektívne prispôbujeme často sa meniacemu legislatívnemu prostrediu. To je podmienené naším dlhoročným aktívnym pôsobením pri zmenách procesov na energetickom trhu a účasťou našich odborníkov v legislatívnom procese. Okrem ponuky softvérových riešení poskytujeme dotknutým subjektom aj odbornú konzultáciu podporu s cieľom objasniť zmysel legislatívnych zmien. Veľkou výzvou je aj oblasť rozvoja inteligentných meracích systémov, ktorej sa naši odborníci intenzívne venujú, a verím, že naša spoločnosť bude optimálne pripravená na aktívne zapojenie sa do procesov podpory nasadzovania a prevádzkovania týchto systémov.

Vaša spoločnosť je známa aj každoročným organizovaním konferencie Energo Fórum. Čo pripravujete pre energetickú komunitu tento rok?

Najvýznamnejšou tohtoročnou novinkou je konferencia zameraná na problematiku trhu s plynom. Domnievame sa, že akcelerácia procesov súvisiacich s liberalizáciou trhu s plynom vyžaduje samostatnú platformu. Prvýkrát tohto roku bude okrem tradičného októbrového termínu konferencie o elektrine (17. – 18. 10. v hoteli Sitno vo Vyhniach ENERGO FÓRUM® 2013 – ELEKTRINA) koncom mája samostatná konferencia určená všetkým, ktorých zaujíma aktuálny stav, trendy a názory významných odborníkov v oblasti trhu s plynom (27. – 28. 5. v hoteli Družba v Jasnej ENERGO FÓRUM® 2013 – PLYN). Pri organizovaní tejto novej konferencie nám významne pomohol Slovenský plynárenský a naftový zväz, ktorého členom je aj naša spoločnosť. Na obe konferencie, ktoré sa uskutočnia pod záštitou Ministerstva hospodárstva SR, máme opäť zabezpečenú účasť zástupcov štátnych orgánov i kvalitných odborníkov zo Slovenska i zahraničia. Čo sa týka tém – našimi prvoradámi cieľmi sú vždy aktuálnosť a iniciovanie živých diskusií.